

Narocnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 3. aprila 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0*60

Prosta nabava za veletrgovine tekstilne in oblačilne stroke

VIII. oddelek Vis. komisariata je poslal pod št. No. 30/127 z dne 28. III. naslednjo okrožnico:

Z ozirom na III. odst. okrožnice VIII. št. 4776/107 z dne 24. novembra 1941 je korporativni odbor za razdelitev tekstilnih izdelkov dostavil prvi seznam veletrgovinskih tvrdk, ki trgujejo s tekstilnim blagom, konfekcijo, pleteninami, nogavicami, kramarjijo in obutvijo. Te tvrdke se smejo še nadalje preskrbovati brez nabavnice pri proizvajalcih in drugih grosistih v smislu določil navedene okrožnice.

Od 1. aprila dalje ne bodo smeli niti industrialci, niti grosisti več dobavljati blaga brez nabavnice tvrdkam, ki niso navedene v poslanem seznamu.

Smele pa bodo poleg grosistov, ki jih obsega omenjeni prvi seznam, še nadalje prosto dobavljati tudi izdelovalnice konfekcije z racionalnim blagom, če le ne prodajajo občinstvu. Izdelovalnice konfekcije, ki proizvajajo blago, ki se ne zaračunava po točkah, se pa bodo smele preskrbovati samo proti nabavnicam, izdanim po določilih okrožnic VIII. No. 4776-205-42 z dne 9. januarja 1942 in VIII. No. 30/119 z dne 17. marca 1942.

Ustanove, na katere je ta okrožnica naslovljena, naj pozovejo industrijske in veletrgovske tvrdke, da se morajo natančno ravnati po gornjih določilih in jih opozoriti, da se bodo proti kršilecem uporabljale kazni, določene z naredbo Vis. komisariata z dne 8. novembra 1941, Sl. l. št. 512/90-41, kakor tudi drugi, upravni ukrepi, zlasti odvzem obrtnega dovoljenja.

Evropsko lesno gospodarstvo

Nemčija, Danska, Švedska in Finska so se sporazumele o vodstvu lesnega gospodarstva. To je prvi poskus tesnega gospodarskega sodelovanja, pri katerem ne gre samo za izmenjavo, temveč tudi za vodstvo proizvodnje. «Donauzeitung» naglašja, da je ta sporazum važen korak k ureditvi novega evropskega gospodarstva. Sporazumno nameravajo urediti svoje gozdno in lesno gospodarstvo tudi države ob Donavi in Adriji.

Gozdovi Evrope brez Rusije obsegajo okrog 135 milijonov ha in pride od tega na Finsko in Švedsko 47 milijonov ha. Na Finskem zavzemajo gozdovi 71,3%, na Švedskem pa 54,5% deželne površine. Manj gozdov imajo dežele južnovzhodne Evrope, ki hočejo tudi sporazumno urediti svoje lesno gospodarstvo. Gozdovi v balkanskih deželah in na Madžarskem so leta 1937 obsegali 21.45 milijona ha, v Italiji pa 5.8 milijona ha ali 18,7% površine.

Občni zbori

Tovarna zaves »Stora«, d. d. v Ljubljani ima svoj 19. redni občni zbor 15. aprila ob 11. uri v posvetovalnici Zadrugne gospodarske banke. Na dnevnem redu sta poleg poročil tudi sprememba pravil in prenos sedeža. Predlaga se zvišanje delniške glavnice od 380.000 na 3.800.000 lir. Delnice se morajo položiti tri dni pred obnim zborom pri blagajni Zadrugne gospodarske banke.

Gospodarski in finančni razvoj v letu 1941.

Po poročilu guvernerja „Banca d'Italia“

Guverner Italijanske banke dr. V. Azzolini, ki je na občnem zboru delničarjev podal zaokrožen pregled svetovnega gospodarskega razvoja, se je po počastitvi spomina vojvode d'Aosta in vseh padlih narodnih borcev strokovno izjavil o mnogih skupnih značilnostih sedanjega svetovnega gospodarskega razvoja.

Leto 1941. je še bolj izoblikovalo smernice svetovnega gospodarstva, ki jih je bil guverner že lani nakazal. Vojna je postala res svetovna in je še razčistila gospodarsko razdelitev sveta na nekaj veleprostorov. Japonska je potegnila črto pod gospodarsko vojno Ameriških zedinjenih držav proti državam trojnega pakta, vidno posebno v Južni Ameriki, v angleških dominionih in kolonijah ter v evropskih nevtralnih državah. Zadnje so pa bile bolj zadete ko Italija, poleg tega so zasežena ameriška imetja dosti večja ko zasežena italijanska imetja.

Denarni trg

Po naglih japonskih vojnih uspehih je namesto dolarja in funta zavladal na vzhodu jen, kakor po porazu Grške in Jugoslavije na Balkanu že lani marka in lira. Splošno pa so povsod narasli javni izdatki in posledica so za denarni trg važni večji dohodki zaradi povečane proizvodnje za vojno in pa zaradi manjših zalog potrebščin padec izdatkov navadne potrošnje. Učinek je zvišanje denarnih prihrankov in zato večja likvidnost na denarnem trgu. Ta likvidnost se je kazala v begu k nepremičninam in podžigala špekulacijo, je pa tudi olajšala izdajo znatnih državnih posojil v vseh državah. Od tega so imele kot posrednice korist tudi banke, kakor deloma že prejšnje leto. Država ima dosti načinov, da privaja odvečni denar in ureja obtok, poleg davkov tudi omejitve porabe, urejanje cen, zaporo nepremičnin itd. Posebno hoče država zajamčiti varnost prihrankov.

Razvoj cen

se izraža tako z zvišanjem cen kot tudi s poslabšanjem blaga. Blaga je manj, razpoloženje mu dviga cene tudi nad razmerje do večjega obkoda denarja. Proti draginji je mogoče uspeti le z omejitvami povpraševanja in z odpravo pomanjkanja blaga, če bi bila mogoča. Gre torej za nevtralizacijo odvišne kupne moči. Pri tem se je ravnala doslej vsaka država po svoje. Ena v ista ukrepov so izdaje malih državnih, ljudskih papirjev, plačljivih po vojni, dalje pospeševanje štednje ter gospodarske delavnosti določenih plasti, z olajšavami in drugim.

Zunanja trgovina in proizvodnja

V proizvodnji so leta 1941. posle vse stare zaloge in dela za prehod v vojno so minila; pričela se je proizvajalna doba dolge vojne, v kateri opada mirovna industrija, ker je omejena na temeljno ljudsko porabo blaga, pa tudi zaradi tega, ker so se prilagoditvena

delala končala. Prehod je pospešila zeatno državna pomoč.

Guverner ugotavlja, da se je zunanja trgovina Italije v lanskem letu znatno popravila, uredila so se carinsko-valutna vprašanja in poslovanje z zasedenimi ozemlji.

Glede lanske letine se mora upoštevati to, da se je izvedla že vsa sredi vojne in njenih vplivov, ki so pač zadevali vso proizvodnjo. Tudi vreme ni bilo ugodno. Kljub temu so kmetovalci premagali težave in čeprav pridelek ni dosegel višine prejšnjih let ter deloma niti ni zadostoval za kritje rednih ljudskih potreb, je izid še ugoden, če upoštevamo višje, tudi krite potrebe za vojsko ob neznatnem uvozu od drugod. Nasprotno pa se je vzdržal to starega, tradicionalnega izvoza blaga.

V področju industrije ugotavlja guverner, da statistika za leta 1937.—1940. ponovno zahteva decentralizacijo podjetij.

Bančni posli

Kljub omejitvam borznega poslovanja je bil promet večji tako z državnimi kakor z delniškimi papirji. Posledica so tudi višji zaključni tečajji. Pri delnicah se je kljub davku na prirastek vrednosti držal dvig tečajev, šele septembrski odlok o obvezni spremembi v delnice na ime je imel za posledico padec tečajev in nadvrednosti, vsega na 26% nadvrednosti proti 14% v prejšnjem in 36% v letu 1919.

Važno je, da so vloge pri kreditnih zavodih in poštni hranilnici narasle od 116.7 na 146.4 milijarde lir. Od tega je hranil vlog 66 milijard. Dvig pa znaša pri poštnih bonih nad 71% proti prejšnjemu letu, kar je dokaz zaupanja v usodo države in v njeno voljo, da zaščiti vrednost denarja, kakor je že naglasil Duce v govoru zadnji teden.

Nekaj o evropskem mlečnem gospodarstvu

Pomen mlečnega gospodarstva za narodno gospodarstvo se zlasti vidi iz njegove donosnosti. Na Madžarskem je n. pr. denarni donos mlečnega gospodarstva takoj za pšeničnim, v slabih pšeničnih letih ga celo prekaša, pa čeprav niso na Madžarskem klimatične razmere za mlečno proizvodnjo posebno ugodne. Zlasti dobro se razvija mlečno gospodarstvo v deželah z enakomernimi padavinami skozi vse leto, kar so potem pašniki vedno zeleni. To prednost imata v Evropi Irska in tudi Nizozemska. Število goveje živine je zato na Irskem preseglo za približno 20% število prebivalstva. Posebno stališče glede mlečnega gospodarstva je zavzemala Danska, ki ni samo znatno povečala ploskev s krmili posejane zemlje, temveč je tudi uvažala znatne količine krmil. Tako je leta 1938. uvozila Danska 3 milijone stotov krmil, 2 milijona q soje, 1 do 2 milijona q krmilne rži ter 1.6 milijona q drugih krmil. Danska je zato mogla pet šestin svoje letne proizvodnje surovega masla izvažati, t. j. približno poldrug mi-

Uporabljeni krediti pri zavodu pod stalnim predsedstvom guvernerja Italijanske banke so znašali nad 17 milijard. Za to določeni državni odbor je tudi lani uspešno vodil ustroj italijanskega kredita. Banka pa je na novih ozemljih ustanovila svoje podružnice v Ljubljani, Splitu, Sibeniku in Kotoru, nazadnje tudi v Cetinju, medtem ko so okrnjene čezmorske podružnice.

O bilancij in emisijskem poslovanju banke je dal guverner nadrobnejše podatke. Emisijsko se je krila ena osmina državnih izdatkov, sedem osmin pa so krili davki in posojila. Že skromen dvig teh bi torej zadostoval, da se ustavi priliv denarnega obtoka. Dosedanji naporji finančne uprave so bili popolnoma uspešni.

Poslovni obračun banke ob koncu leta 1941. izkazuje: naložbe v državi 5525.1 milijona lir, predjem na vrednostne papirje in na blago 5796.3 milijona, podaljšana plačila pri pobotnih blagajnah 70.8 milijona lir, skupno 11.392.3 milijona lir. Kosmati dobiček je dosegel 606.6 milijona, od česar se poravnati postavki stroškov in likvidiranih izgub v vsoti 434.1 milijona lir. — Pri čistem dobičku 172.5 milijona lir se razdeli 6% na dividenda.

Na koncu svojega poročila je naglasil guverner, da so bili uspehi poslovanja lani najbolj ugodni, odkar obstoji banka. Izkazal se je ves sistem kreditnega poslovanja. Država je v šestih letih zmagovito zaključila dve vojni in se pripravila na tretjo, v doslej še neznatnem obsegu, ki jo pa vodi do enakosijajnega konca. Trden temelj granitne državne stavbe in njene bodoče veličine je tudi italijanska kreditna organizacija.

spodarstvu. Nizozemska je morala zmanjšati število krav za 200.000, enako je morala tudi Danska omejiti svojo mlečno proizvodnjo. Kako težko stanje je nastalo zaradi ustavitve uvoza krmil, kaže to, da so skandinavске države brez ozira na velike izdatke predelavale celulozo za krmila. Ohranitev ravni v mirnem času je mogla s popolno reorganizacijo mlečnega gospodarstva doseči samo Nemčija. Uspeh je bil ta, da je moglo nemško mlečno gospodarstvo dati javni preskrbi na razpolago letno 7 milijonov stotov surovega masla.

Zelo je trpelo v zadnjih letih mlečno gospodarstvo v nekaterih evropskih državah zaradi živinskih bolezni ter slabih letin. A tudi slaba donosnost mlečnega gospodarstva v nekaterih deželah je ovirala razvoj mlečnega gospodarstva. To vse velja tudi za madžarsko mlečno gospodarstvo in «Pester Lloyd» postavlja zato naslednji program za razvoj madžarskega mlečnega gospodarstva. Število krav bi se moralo dvigniti od sedanjih 1.7 na najmanj 2.5 milijona glav. Krave bi morale dati namesto sedanjih 1500 litrov na leto, najmanj 2000 litrov, kar je vsekakor dosegljivo, saj dajejo krave v Nemčiji 2400, na Danskem 3800, na Nizozemskem pa celo 3400 litrov mleka na leto. Ni se bati, da domači trg te povečane proizvodnje ne bi mogel sprejeti. Sedaj znaša na Madžarskem letna potrošnja mleka približno 140 litrov na osebo ali 0.7 litra na dan, na Švedskem pa znaša letna potrošnja 490 litrov ali 1.34 litra mleka na dan.

Kakšne bodo razmere po vojni, ni mogoče danes še reči. Evropa se je pred vojno sama oskrbovala z mlekom. Če se bo tudi po vojni, še ni gotovo. Predvsem zavisi vse od količine razpoložljivih krmil. Jasno je, da se med vojno povečala proizvodnja žitaric ne bo takoj zmanjšala. V južnovzhodnih državah pa so razmere večinoma še tako primitivne, da ni računati na večjo proizvodnjo. Brez dvoma pa bo tudi po vojni Nemčija največji odjemalec mlečnih izdelkov. Tudi s tem je računati, da se bo v Nemčiji zaradi večje potrošnje mleka zmanjšala proizvodnja surovega masla.

Italijansko električno gospodarstvo

Italija ima razmeroma malo premoga, na razpolago pa ima ogromne vodne sile, od katerih se da po ugotovitvi ministrstva za delo izkoristiti okrog 12 milijard konjskih sil, kar ustreza letni količini 56 milijard kWh električnega toka.

Proizvodnja električnega toka se je povečala od 6 milijard kWh v letu 1926, na 16.5 milijarde v letu 1938, in na 20 milijard kWh v letu 1940. V prihodnjih letih se bo kapaciteta italijanskih elektrarn znatno povečala, ker gradijo zdaj 71 elektrarn, ki bodo dajale na leto 5.3 milijarde kWh. V načrtu je tudi gradnja 92 central v srednji in južni Italiji, ki bodo dajale 3.2 milijarde kWh. Za pridobivanje električnega toka bodo v večji meri izkoriščeni tudi izvori zemeljskega plina. Že sedaj obratuje pet central, ki izkoriščajo zemeljske pline. Tako bo v dohodnem času proizvodnja električnega toka povečana na letnih 27 milijard kWh.

Banco di Roma

Občni zbor delničarjev te italijanske velebanke je bil 28. marca ter se ga je udeležilo 56 delničarjev, ki so zastopali 2.929.051 delnic. Poslovno poročilo je podal upravnik delegat Veroi ter naglasil, kako zelo so se razvili posli zavoda. Med drugim je navedel: Hranilne vloge, tekoči računi in fondi so narasli za 1,9 milijarde na preko 7 milijard lir. Podoben narastek zaznamujejo tudi naložbe, ki so se varno nalagale, predvsem v vojno in avtarkično industrijo. Dve emisiji 5 odstotnih zakladnih bonov v l. 1941. sta dosegli, kolikor jih je zbral zavod, približno 3.400 milijonov lir. Poslovanje zavoda se je v preteklem letu znova razširilo in je zavod otvoril nove svoje podružnice v Sušaku v Kvarneru, Splitu, Kotoru in Šibeniku v Dalmaciji, v Vathyu in Siri v Egeju ter pripravljala ustanovitev podružnice v Ljubljani ter v San Nicolu na Kreti. Skupna bilančna vsota se je zvišala od 13,1 na 20,1 milijarde lir. Občni zbor je določil, da se od čistega dobička ustanovi posebni sklad v višini 3 milijonov lir za podpiranje rodbin uslužbenec zavoda, vpoklicanih pod orožje. Čisti dobiček znaša po tem odbitku 19,3 milijona lir. Občni zbor je sklenil, da se izplača 4% na dividenda, 3 milijoni lir se dodele rezervnemu skladu, na novi račun pa prenese 4.606.121 lir. Dividenda se začne izplačevati dne 30. marca pri vseh podružnicah.

Iz italijanskega gospodarstva

Italijansko-madžarska trgovina je v zadnjih dveh letih močno napredovala. Vrednost madžarskega izvoza v Italijo je l. 1940. znašala 84, lani pa blizu 114 milijona pengov, vrednost uvoza iz Italije pa se je povečala od 56 na 150 milijonov.

Nova emisija 5 odstotnih blagajniških devetletnih bonov bo razpisana od 15. do 30. aprila. Za vpis teh bonov je določen emisijski tečaj 97,50 lire za 100 lir imenske vrednosti. Pri vpisu se bodo lahko uporabljali tudi prej vpisani blagajniški boni.

Enotna razdelitev mlečnih proizvodov je bila uvedena za vso Italijo že pred časom. Proizvodnja kravjega mleka je pod kontrolo. Knjižice za mleko so uvedene že v vseh pokrajinah. Italijanska mlečna proizvodnja je znašala pred vojno 68,7 milijona hl. Od te ogromne proizvodnje je znašala potrošnja svežega mleka samo okrog 44%. Za sir je bilo porabljeno 34%, za živinorejo pa 22,8% mlečne proizvodnje.

Letna potrošnja sladkorja znaša v Italiji pri 45 milijonih prebivalcev in pri mesečnem obroku pol kilograma okrog 270.000 ton. Poleg tega pa je treba še upoštevati zratno količino za izdelovanje marmelade, slaščic in likerjev. Ta potrošnja znaša najmanj 30.000 ton na leto. Pred vojno je znašala povprečna potrošnja 7 do 8 kg, sedaj pa znaša racionirana potrošnja 6 kg, skupaj s potrošnjo za marmelado in slaščice pa 6,6 kg.

Uradne ure v državnih uradih in javnih zavodih bodo od 1. aprila do 31. oktobra ob delavnikih od 8. do 14., ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. V poslovalnicah Banca d'Italia so uradne ure za stranke ob delavnikih od 8. do 12. ure.

Sončnice sejejo v Italiji meseca aprila in že letos bodo združili nasade sončnic z nasadi pese. Če se na vsak hektar pesnega nasada posejejo po tri vrste sončnic, se dobi približno 1350 rastlin in 2,7 stota semena. Za letos je za nasade pese določenih 160.000 ha in če bodo sončnice posejane med peso v treh vrstah, bo pridobljeno okrog 270 tisoč stotov sončničnega semena, kar da okrog 54 tisoč stotov olja.

Taksne in davčne olajšave družbi »Emona«

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal, smatrajoč za potrebno, da se dovolijo zavodu za poljedelstvo in nepremičnine »Emoni« v zvezi s prenosom imovine izselnikov taksne in davčne olajšave, naslednje naredbo:

Clen 1. — Družba »Emona, Istituto Agricolo Immobiliare« v Ljubljani je od dne svoje ustanovitve pa do konca leta 1947. oproščena plačevanja vseh taks in dopolnilnih taks kakršne koli narave in vrste v prid kakršne koli ustanove, izvzemši:

a) takso na rabokupne pogodbe in na priznanice o prejeti najemini in zakupnini (tar. post. 14. in tar. post. 33. zakona o taksah z dne 27. junija 1921., s poznejšimi spremembami);

b) takso na menice (tar. post. 31. zakona o taksah z dne 27. junija 1921., s poznejšimi spremembami).

Clen 2. — Izjemoma in za spređaj navedeno razdobje so prosti oz. oproščeni vsakršnih taks in dopolnilnih taks kakor tudi davkov katere koli oblike prenosni bodisi premične kakor nepremične lastnine, všteti stoječa drevesa v gozdovih, od nemških državljanov in domačih Nemcev izselnikov iz Ljubljanske pokrajine na družbo »Emona« in od te na prvega naslednika ter enako spisi, kupno-prodajne pogodbe, zemljiškoknjižni predlogi, odločbe in vpisi ob teh prenosih lastnine in zaradi njih ali pa nanašajoči se na vpis in izbris drugih stvarnih pravic.

Clen 3. — Davčna osnova za predpis osnovnega in dopolnilnega družbenega davka, kateremu je družba »Emona« zavezana, se določa zgolj le po letnem dobičku (čl. 86., odst. 1. in 2. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928., Službene novine št. 29/VII/51 in poznejše spre-

membe), izključivši predpis minimalnega davka, določevanega po kosmatem letnem prometu (čl. 86., odst. 2. omenjenega zakona).

Clen 4. — Družba »Emona« je zavezana zemljariji in zgradarini po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928., Službene novine št. 29/VII/51 in pravilniku z dne 29. avgusta 1928., št. 107.000 in poznejših spremembah, pri čemer pa je upoštevati tole:

a) posamezna posestva, ki jih je družba »Emona« kupila ali jih še kupi, ostanejo glede obdačevanja ločena in se izključuje združitve raznih dohodkov, ne da bi se upoštevalo, da so vpisana skupno na družbo »Emona«;

b) kljub temu, da so nepremičnine vpisane na družbo »Emona«, obdržijo glede davčne zavezanosti in odmere davka svojo dosedanjo uvrstitev kakor tudi vse oprostitev, ki so jih uživale pred pridobitvijo po družbi »Emona«. Družba »Emona« je oproščena plačevanja davka na rente (iz členov 60. in 73. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928., Službene novine št. 29/VII/51), davka od morebitnega presežka zakupnine nad katastrski čist dobiček (čl. 60. omenjenega zakona).

Clen 5. — Od dneva svoje ustanovitve pa do nadaljnje odredbe je družba »Emona« z omejitvijo na društveni davek oproščena tudi plačevanja prispevka v »Narodno-obrambni sklad«, uvedenega s § 19. finančnega zakona 1939./40., objavljenega v Službenih novinah bivše kraljevine Jugoslavije z dne 1. aprila 1939 in poznejšimi spremembami.

Ljubljana 30. marca 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Mestne tržnice — odprte

Od kresije do Zmajskega mosta segajoča vrsta vrat novih mestnih tržnic se je odprla mesarjem in gospodinjam. Po sto in stoletni tradiciji Ljubljane imajo tudi pri mestnih tržnicah prednost mesarji, ki so imeli svoje tržnice že v srednjem veku. Na nekdanjem zgornjem, poznejšem in sedanjem Čevljarskem mostu so imeli lope, kjer so prodajali meso in tudi klali. L. 1514. so se mesarji preselili dolj za škofijo, ob mostu pa so se naselili predvsem čevljarji.

Nove tržnice so prva stopnja uresničenja velikega projekta arhitekta prof. Plečnika. Z zidar-skimi deli pri tržnicah je začel mestni stavbenik Matko Curk dne 1. avgusta 1940, za njim pa po vrsti drugi obrtniki. Mestni tehnični oddelek in podjetniki so si ob pravem času nabavili potrebno gradivo. Tržnice so odprte z razmeroma majhno zamudo, saj so razmere drugje popolnoma ustavile tudi najpotrebnejša dela.

Nove mesarske tržnice se razprostirajo v dolžini 226 m ob Ljubljani ter stoje na opornih zidovih regulirane reke. To dolžino je projektant najprej na sredi razdelil s tržnim mostom, kjer imamo sedaj 21 m širok presledek med srednjima dvema tržnicama. Na vsaki strani tega presledka za most pa stojita po dve tržnici, združeni z 12 m širokim pokritim stebriščem. Na vodo so tržnice 10 m visoke ter razdeljene na dve etaži. V spodnji etaži imajo mesarji shrambe, zgoraj imajo pa vse štiri tržnice samo po eno, vso tržnico zavzemajočo prodajno dvorano, ki jo krasi živahni križni oboki iz opeke. Prodajne dvorane so znotraj visoke po 4 m ter po 5 m globoke. V vseh štirih dvorinah je razvrščenih 30 po 6 m dolgih miz. Nekateri mesarji so

zadovoljni tudi s polovico prodajne mize in prostora. Pred 70 cm širokimi prodajalnimi mizami je za kupce 1,70 m širok hodnik. Za vsako posamezno mizo je popolnoma opremljena in ločena mesnica z opremo iz umetnega kamna, belo emajliranega železa in jekla, ki ne rjavi, edino mesarski čoki mrajo biti leseni. V vsaki posamezni mesnici sta tudi vodovod in električna napeljava za luč in moč, prav tako pa tudi v spodnji shrambi in najpotrebnejših pritliklinah. Vsaka mesnica ima tudi priključek za svoj telefon. Drugi hodnik pa vodi zunaj ob tržnicah pod pristreškom, ki počiva na 5,50 m visokih stebrih. Ker je streha kolonade široka 3,40 m, gospodinjam pri kupovanju mesa tudi pred tržnicami ne bo treba dežnikov. V obeh stebriščih je prostora za po štiri klobasariče ali druge prodajalce mesnih izdelkov.

Vse tržnice imajo polkrožna okna, samo nekoliko ožja nego so dolge prodajalne mize, da bodo tržnice vedno polne svetlobe, vendar pa do skrajnosti obvarovane pred prepilom, čeprav in vsaka prodajalna miza pred seboj svoja vrata sredi velike okenske stene.

Posebnost zase je pa položna streha tržnic, pokrita z velikimi betonskimi strešniki dveh vrst izredno dekorativnih oblik, da strehe ob vsaki razsvetljavi tvorijo drugače učinkujoč ter zelo živahen ornament.

Tudi podaljšek mesnic do tromostja stoji na opornem zidu regulirane Ljubljane, vendar se pa monumentalna gmota tržnic za meso v novi stavbi zniža in razčleni, nato pa proti tromostju popolnoma zrahlja v stebrišče ter v tem lahkem ritmu prehaja v balustrado tromostja. Prehod med ste-

biščem in tromostjem, obenem pa zaključek stebrišča tvori mični cvetlični paviljon.

Stavbišče za tržnice je projektant našel na popolnoma zapuščenem prostoru. Tržnice z obema terasama in pokritim hodnikom zavzemajo 1876 m² stavbišča. Tej površini je treba še pristeti 188 m² sveta, ki je pripravljen za dohod na nameravani tržni most. Tako je bilo pridobljenega 2064 m² stavbišča. Meter tega sveta je zdaj vreden najmanj po 800 lir ter bi občina samo za ta svet morala plačati najmanj 1.500.000 lir. Še nedodelane ribnice s stebriščem med mesnicami in tromostjem zavzemajo 320 m² doslej popolnoma neizkoriščenega sveta.

Vsi podjetniki in dobavitelji pri tržnicah so ljubljanski občani, tržnice pa so vsestransko zadovoljiv plod sodelovanja med mesarji, konsumentji in mestno upravo.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

Jelačin & Komp., tovarna zamaškov, Ljubljana. Izbrise se zbog smrti prokurist Ivan Jelačin star. — Vpiše se samostojna prokura Jelačin Melite roj. Götz v Ljubljani.

Slavo Kolar, Ljubljana. Izbrise se zbog smrti javni družbenik Kolar Slavo, zaradi česar preneha javna trgovska družba. Samolastnik firme odslej Kolar Milan, trgovec v Ljubljani.

Medič-Zankl, tovarna olja, lakov in barv, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se prokura, podeljena Josku Zemljčiču.

Mihael Pakič, trgovina s sitarsko in leseno robo v Ljubljani. Izbrise se se javna družbenika Rohrmann Viktor in Pollak Oskar ter prokuristinja Rohrmann Roza. Vpiše se javni družbeniki: Rohrmann Roza, trgovka, Rohrmann Mimi, zasebnica, Rohrmann Danica, zasebnica, ing. Rohrmann Vladimir, trgovec, Müller Vera roj. Rohrmann in Pollak Mira, roj. Rohrmann, soproga trgovca, vsi v Ljubljani. Družbo zastopa javna družbenica Rohrmann Roza. Obratni predmet odslej: Trgovina z lesenimi in pletarskimi izdelki na debelo ter trgovina z mešanim blagom na drobno.

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana. Izbrise se javni družbenik dr. Anton Dečman ter preneha javna trgovska družba. Samolastnik firme je: Dečman Anton st. Samostojna prokura se je podelila dr. Dečmanu Antonu.

A. Vodnik, Ljubljana. Obratni predmet: kamnoseštvo. Izbrise se zbog smrti lastnik Vodnik Alojzij. Izbrise se se začasna uprava ter pooblaščenca dr. Leskovic Franc in Jankovič Alojzij. Vpiše se novi lastnik Jankovič Alojzij, kamnoseški mojster v Ljubljani. Besedilo odslej: Alojzij Vodnik nasl. Alojzij Jankovič.

Dviganje cen v Skandinaviji

Odkar je Skandinavija odrezana od svetovnih tržišč, se v vseh treh severnih državah dvigajo cene. V dinamiki tega dviganja pa je velika razlika med Švedsko in Dansko. Na Švedskem se je po zapori Skagerraka uvoženo blago podražilo za blizu 40%, dočim so se cene domačih proizvodov dvignile samo za 15%. Na Danskem pa se je uvoženo blago od aprila 1940. podražilo za 20%, cene domačih proizvodov pa so se dvignile za 30%.

Odložena velesejma

Budimpeštanski velesejem, ki bi moral biti od 1. do 11. maja, je preložen na jesen.

Mednarodni velesejem v Barceloni, ki bi moral biti od 5. do 20. junija, je odložen in se priredi v dveh od 8. do 25. septembra.

Gospodarske vesti

Upravni odbor zagrebške elektrarne je sklenil, da se razširita kalorična električna centrala v Zagrebu in hidrocentrala v Ozlju.

Redni promet na zračnih progah Zagreb—Benetke—Milan se je začel 30. marca. Isti dan je bila obnovljena tudi zračna zveza Zagreb—Budimpešta.

Na Portugalskem je bila omejena potrošnja električnega toka, ker uvoz angleškega premoga vedno bolj pada.

Cene indeksa za uvozno blago so se dvignile na Finskem (indeks l. 1935=100) od 222 v januarju 1941 na 247 v decembru 1941 in na 287 v januarju 1942, torej v enem letu za 65 točk. Izvozne cene pa so se istočasno dvignile le od 167 v januarju 1941 na 190 v decembru in na 191 v januarju 1942. Nesorazmerje med cenami uvoznih in izvoznih predmetov se je torej povečalo.

Davčni dohodki Anglije so znašali v davčnem letu, ki se je zaključilo 30. marca, 2074 milijonov funtov, vsi državni izdatki pa 4776 milijonov, da znaša primanjkljaj 2702 milijona funtov.

Predsednik Roosevelt je podpisal zakonski načrt, s katerim se razširja najvišja dopustna meja za državni dolg od 65 na 125 milijard dolarjev.

Vojni stroški U. S. A. neprestano naraščajo in so znašali v novembru 1941 1,5 milijarde, v decembru 1,9, v januarju 1942 2,1 in v februarju 2,3 milijarde dolarjev. Pri tem pa še niso všteti vsi izdatki za dobavo vojnega materiala drugim državam.

Ziviljenjski stroški so se v Združenih državah Sev. Amerike od 8. decembra zvišali za 25%.

Argentina je po novi trgovski pogodbi s Španijo dovolila Španiji kredit 500 milijonov pezet, ki jih bo Španija porabila za nakup živil v Argentini.

Zitni izvoz Argentine je padel v januarju 1942 na 25.000 ton, dočim je v lanskem januarju znašal še 134.000 ton. Glavni vzrok za padeč žitnega izvoza je v pomanjkanju ladij. Število v Argentino došlih ladij je namreč v januarju padlo za 40%.

Na vzhodni obali U. S. A. so bile uvedene nakaznice na bencin, kakor poročata »Das Reich«. Nakaznice so postale potrebne zaradi uspešne nemške podmorniške vojne.

Singapur (po japonski Souan) nameravajo Japonci zgraditi kot največje središče japonskega ladjedelstva. Ze sedaj so ladjedelnice v Singapuru slovele kot najboljše na svetu in to prednost hočejo sedaj Japonci izkoristiti.

Japonski minister Ito je izjavil, da se mora ohraniti japonska proizvodnja svile na dosedanji višini, ker se svila ne uporablja le kot nadomestilo za bombaž, temveč je tudi zelo potrebna v vojaške namene.

Ker v ponedeljek tiskarne ne delajo, izide prihodnja številka »Trgovskega lista« šele v petek 10. aprila.

Denarstvo

Zivnostenska banka v Pragi bo izplačevala za l. 1941. 4,8% dividendo. Bilančna vsota banke se je zvišala od 5,88 na 6,31 milijarde Kč.

Bilančna vsota Dresdner Banke, ene največjih nemških bank, se je lani zvišala od 4,12 na 4,92 milijarde mark. Banka bo za lani izplačevala 4% dividendo, kakor za l. 1940.

Zelesen denar je prvič po svetovni vojni uvedla Švedska. V promet so prišli novci po 5 oerov, ki so po svoji zunanosti popolnoma podobni prejšnjim bakrenim.

Ameriška zlata podlaga se je od izbruha vojne zmanjšala za 680 milijonov dolarjev.

Dosedanja pariteta med čungkiškimi in nankiškimi dolarjem je odpravljena ter je vrednost čungkiškega dolarja zmanjšana za 25%.

Že v 24 urah

barva, plesirani kemično snažni obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.